

Ефекат лептира

(Орфеј)

Пажљиво је устајао са изгуљеног и на појединим местима набубрелог паркета обраћајући пажњу на савијање тканине одела, трудећи се да га не поцепа на шавовима и вентилационим прикључцима. Смејао се као лудак самом себи, није могао да верује да су се сви уложени сати мукотрпног рада и истраживања најзад исплатили. Да је он био први човек који је путовао кроз време и који ће доживети да то исприча другима. Није трошио много времена на самостално славље. Након брзог прегледа одела и апаратуре која је одржавала везу између његовог времена и времена у коме се налазио одмах је прионуо на посао. На оно на шта је потрошио последњих 20 година свог живота.

Дневна соба у којој се налазио била му је дубоко урезана у памћење. У њој је проводио већину свог времена кад је боравио код куће, времена којег је имао мало након посла на институту. А најпријатније и најтоплије тренутке је доживео са њом, на каучу који су добили као поклон од њених током уселења. Тај кауч је била прва ствар коју су унели у стан, након чега су се, исцрпљени од преношења ствари из приземља на шести спрат, заслужно обрушили и преспавали остатак дана на њему. Тада нису имали много и није им било потребно. За њих је било довољно да су се најзад уселили негде, корачајући корак ближе ка заједничном животу и припреми за долазак новог члана њихове скромне породице. Сећао се сваког детаља тог стана, од зарђалих инсталација које су шкрипале када би се пустила топла вода у кухињи док се неко туширао у купатилу; ормара чија је једна страна двокрилних врата била закуцана док је друга висила о окрес, која су се забрињавајуће климала када би их неко јаче залупио. До планинске размере неопраног посуђа за коју су се договорили да ће наизменично прати, мењајући се на крају сваке недеље. Недеље су пролазиле, али гомила посуђа никако није нестајала, само је постајала све већа. Најдража ствар му је био бели креветац у углу спаваће собе. Око њега су се свађали дан и ноћ док су одлучивали да ли ће да буде розе боје ако је девојчица или плаве ако је дечак, те су најзад одлучили да га офарбају у белу боју и уживају у неизвесности даљег тока њене трудноће. Ове као и многе друге ствари могао је да наброји чак и да га је неко у пола ноћи изненадно пробудио. Али, овај је стан, као и ствари у њему, одавно продао. Није могао да их гледа, нити да живи у месту које је изгубило топлину и удобност породичног дома од кад га је она напустила. Једина ствар коју није продао или бацио на отпад на самој ивици града била је њена виолина коју је држао у сефу испод свог радног стола.

Након кратког присећања на лепе и тешке тренутке у њиховој некадашњој кући, вратио се мислима у догађаје који су се одиграли тог кобног дана. Није се плашио да ли ће га неко приметити јер за тај свет он није постојао иако они за њега јесу. Могао је да путује кроз време, али не тако да се одједном материјализује на одређеном месту и у жељеном времену јер то би било сувише тешко извести. Све његове честице су попут затрзане виолинске жице неприметно и брзо осциловале у времену и простору, шаљући таласе кроз све могуће реалности. Самим тим је могао слободно да путује кроз време. Виолина коју је сачувао

пробудила је у њему ту идеју. Она иста виолина чију је магичну мелодију чуо оног дана када је први пут угледао њу како божанствено свира на тргу испред старог градског замка.

Стрпљиво је седео на каучу и чекао да се појави. Успут је гледао урамљене заједничке слике које су стајале на сточићу испред кауча. Изненада, попут грома пред олују, врата од спаваће собе силовито су лупила о зид, наког чега је она, сва рашчупана и исцрпљена излетела да се спреми за посао, на који је видљиво каснила. Махинално је трчала по стану, претурајући по стварима, тражећи своју хотелску униформу. Пошто је нашла одећу, кренула је ка купатилу да се истушира али је убрзо, од гнева црвеног лица, изашла јер је он заборавио да поправи инсталације због којих није било топле воде. Након тога, поскакујући на једној ноzi док је облачила панталоне, отишла је до кухиње да узме кафу коју је он свако јутро спремао након буђења. Испijaње јутарње кафе им је био један од ретких тренутака у току дана када би могли да размене погледе и по коју реч пре него што оду на посао. Зато кафу никад нису ни заборављали, али претходно вече је касно дошао са института, где је убеђивао колеге да годишњи фонд за истраживање треба да буде усмерен ка његовом пројекту. Разговори су текли дубоко у ноћ. У једном тренутку су звале и прекоокеанске колеге како би добили њихово мишљење о случају, али је на крају његов пројекат добио трећину новца коју је тражио. Сетио се да је ту ноћ дошао у стан пред излазак сунца. Побеђен и пун разочарења, бацио је кључеве од кола на гомилу папира која је лежала на кухињском столу и уморан је допузао у кревет поред ње, заборављајући да намести аларм. Договорили су се да ко последњи легне, намешта аларм, јер се ток наредног дана свакодневно мењао и нису хтели да ускраћују једно друго сате драгоценог сна. Кафа уз коју је хтела да критикује његову лењост и несмотреност када су у питању кућни проблеми није била на кухињском шанку као што је очекивала. Пошто је видела ово, разумела је да се поново вратио касно са посла и одлучила је да га поштеди вике и грдње док се поново не буду срели те вечери. Пошто је навукла капут и обула чизме, почела је пажљиво да премешта папире на кухињском столу, колико год да је била бесна на њега, знала је колико је редослед тих папира њему значао. Након десетак минута, домогла се кључева и, истом јачином којом је отворила врата спаваће собе, залупила је улазна врата. Чудио се како га такав прасак није пробудио и жалио је за тим. Да је само знао да је то био последњи тренутак када би је могао видети живу. Погледао је на ручни сат који је показивао тренутно време у коме се налазио. Знао је да ће у 10 сати и 27 минута зазвонити телефон и да ће га саговорник са друге стране хладим и спокојним гласом обавестити да је његова жена преминула у саобраћаној несрећи. Није намеравао да чује звоњаву телефона, већ је устао и вратио се пола сата назад у време пре него што се она пробудила. По правилима просторно-временске стабилности, коју је он установио у својим радовима, мање промене неће реметити спој између два времена, али веће промене могу довести до колапса везе, што би га убило. Зато је одлучио да крене од промене најмањих детаља, није хтео да ризикује, уосталом могао је да покуша колико год пута је хтео. Могао је да савија време својом вољом.

Прво је кренуо са малим стварима попут кључева и аларма. Ставио је кључеве у леви цеп њеног капута и наместио је аларм тако да је имала довољно времена да се расани и спреми за посао. Ово није пошло за руком, чим је видела да аларм звони и да има још пар

минута сна, одлучила је још мало да одспава. Због своје лењости често су каснили на посао, али пријатна заједничка буђења и излежавања у кревету уз љубавни шапат била су незаменљива. Поново је каснила, поново је журила и поново је звонио телефон. Опет се вратио уназад, овога пута је поправио инсталације, последњу ствар коју је могао да уради. Кафу никако не би могао да скува, тиме би довео у ризик стабилност времена, а и да ју је скувао, знао је да она не би кршила јутарњу традицију без њега. Пошто је поправио инсталације, вратио се у дневну собу и чекао да зазвони аларм. Устала је, журила је, али овога пута је отишла да се истушира. По времену које је прошло знао је да се обрадовала топлој води и надао се да ће ово одлагање бити довољно да се избегне њена смрт. Погледао је на сат кад је изашла и каснила је тачно минут више, али телефон је зазвонио, само што је позив попут ње каснио. Исфрустриран, почео је да се хвата за главу, кроз мисли су му пролазиле све могуће опције, сва могућа решења и визија себе самог док седи у ћошку собе пошто након што је чуо вест о њеној смрти. Није могао да се помири са чињеницом да је њена смрт неизбежна и да је толико година труда и рада протраћено, узалудно.

Одлучио се на сулуд потез. Вратио се уназад, поправио је инсталације, оставио кључеве, наместио аларм и чекао је на улазним вратима од стана. Пре него што је изашла, снажно ју је ухватио за руку. Није могао да је држи чврсто, а и није морао, требало је само да је заустави на пар секунди, толико да поново покуша да је заустави. Пред очима му се реалност ломила попут огледала. Делови собе и намештаја пропадали су у таму или су се савијали у изобличене контуре. Знао је да је на добром путу ка смрти, али морао је да покуша, и након пет секунди је пустио њену руку. Реалност се вратила у нормалу, осетио је снажан ударац који је потицао изнутра њега, који је био последица нагле просторно-временске промене. Крв из носа је почела да клизи низ његове усне и да се сакупља у доњем делу кациге. Стао је испред телефона и чекао исход. Погледао је на сат и видео је да је прошло 10 и 29, али телефон је ипак звонио. Пун беса и бола, попут цунамија се сручио на телефон. Бацио га је о зид, а његови делови су се налик деловима слагалице распршили по поду. Псовао је, викао, удрао се по глави док није заплакао. Реалност се поново обрушава око њега. Разјарен, одлучио је да уради оно што је одбацивао као последњу опцију. Зауставио је време и пребацио се на место где се десила несрећа. Њено поломљено и исечено тело налазило се на пар корака од њега. Није застајао да погледа тај приказ, желео је да је памту онакву лепу каква је била.

Упутио се ка аутомобилу возача који је изазвао несрећу, извукао му је новчаник и узео личну карту. Све податке о возачу нашао је у бази података путем унутрашњег компјутера који је био саставни део заштитног одела које је носио. У бази података унутрашњег компјутера налазила су се сва имена, места и датуми рођења људи из државе. Пошто је пронашао личне податке о возачу убици, отишао је у породилиште где је возач рођен. Чекао је прави тренутак и када није било никога, ушао у собу са инкубаторима. Возач се родио пре времена, самим тим је имао потешкоће у дисању и раду циркулаторног система. Нико не би посумњао да је неко убио бебу, сви би мислили да јој је срце отказало. Нежним покретом руке покушао је да извади цевчице за доток ваздуха из бебиног носа, али пре него што је то урадио нека неочекивана сила га је оборила и одједном се нашао у прозрано белој просторији. Апаратура на оделу није могла да региструје где се налазио, освртао се око себе како би боље

Никола Петровић

разумео шта му се десило и тада га је неко потапшао по рамену. Осврнуо се и видео бледог, готово исушеног старца избразданог лица са грчевитим осмехом. У његовом стакленим очима препознао је себе самог. То и јесте био он, он као старац, старац који је дрхтавим гласом упозоравао:

„Надам се да те нисам уплашио. Немамо довољно времена, колико год то звучало сулудо, ова просторно-временска аномалија коју сам створио ће се распршити сваког тренутка тако да ме слушај“.

Збуњен оним што је управо чуо, полако је климнуо главом.

„Одлично, ја сам ти из реалности у којој си убио ту бебу у инкубатору.Наша жена ће тако да преживи, али тај возач је особа која нас је гурнула и због које смо пали испред ње оног дана када смо одлучили да јој приђемо на тргу. Ако га убијеш као бебу, одлажеш упознавање са њом. Наравно упознаћеш је након неколико месеци када припит налетиш на њу док је паковала виолину и спремила се да крене кући. Колико год одбијао ову чињеницу као битну, обојица знамо да никад нисмо имали довољно храбрости да јој приђено и да нам је тај пад био одскочна даска у упознавању са њом ". Погнуо је главу, насмејао се, али је било видљиво да крије по коју сузу иза носталгичног осмеха.

„Тако сам једино могао да скупим храброст. Она свакако умире касније, након порођаја. Родила је девојчицу коју смо назвали Ана. Добила је име по медицинској сестри која се борила да је одржи у животу како би видела лице своје мале девојчице. Ана је након месец дана преминула од компликација након порођаја.Сахранио сам их једну уз другу и веруј ми кад ти кажем да ће време након њихових сахрана болети више и дуже него оних пар година које си провео сам у оронулом стану“.

Није могао да поверује старчевим речима, гурнуо га је од себе, одбацивао је све што је чуо.Зар је заиста све било узалудно, зар не постоји начин на који може да је спасе? Осетио је бол у срцу, исту ону као кад је чуо глас преко телефона како му говори: „Жао ми је али Ваша супруга је преминула, нисмо могли ништа да урадимо“. Пао је на под. У сузама је почео да пузи до старца и храпавим изнемоглим гласом га је упитао :

„Зашто? Чему онда вреди труд ако она умире у сваком могућем случају? Ако је и после свега што сам учинио и даље не могу вратити?“

Старац се поново насмејао и дошетао до њега. Зграбио га је за руку на којој је била панела за контролисање просторно-временске апаратуре и укуцао је нешто док његов саговорник није гледао.

„Вреди, о како да не вреди? Наша дела можда нису спасила њен живот и живот наше ћерке, али индиректно ће спасити многе. Ствари које смо урадили током нашег покушаја да је спасимо ће покренути низ научних открића у теоретској физици, медицини, биологији, хемији, електроници и многим другим областима науке. Постаћемо очеви научних грана које не можеш ни да замислиш и које ће помоћи човечанству у вековима који долазе.Сећаш се оне

Никола Петровић

приче коју нам је причао наш отац? Оне о лептиру који на једном крају света лепрша крилима због чега ће на другом крају света за пар недеља настати торнадо. Видиш, она је била лептир надолazeћег бољег света“.

Изговоривши ово, старац је притиснуо дугме на апаратури и нестао. Вратио се на градски трг тридесет година уназад, када су по први пут њих двоје изашли. Погледао је у страну и видео себе како нагнут над оградом, на ивици замка гледа ушће две реке док залази сунце. Био је нервозан тог дана, никада пре није изашао са девојком и није хтео да упропасти излазак са тако прелепом женом. Дошао је много раније како би смислио о чему би причали и куда би шетали. У глави је обрнуо хиљаду сценарија и токова разговора, али када се она појавила, сви они су одједном нестали из његове главе. Нервозно јој је пружио руку, али она га је га је предухитрила и загрлила. Причали су док се улична светла нису упалила, након чега су отишли да шетају путем који је пролазио кроз оближњу шуму. Размењивали су осмехе, погледе и на крају је сакупио храброст да је пољуби. Сећао се свега, а највише тог пољупца, њеног нежног осмеха и сјајних, невино плавих очију.

Иако није могао да је спасе, барем је могао да се врати назад у овај тренутак . Али није хтео, јер би временом тај моменат изгубио јединствену чар и лепоту. Док се спремао да се врати назад у своје време, мали бели лептир му је слетео на руку. Пребацио га је на кажипрст десне шаке и гледао како игра по његовом прсту. Поново ју је погледао, дубоко је уздахнуо и рекао:

„Од свега за чиме жалим, највише жалим што си ти била мој лептир.“

Никола Петровић, 4-2